

KYTS 7.1 Prajananam Jyothiragnih - Krishna Yajurveda Taittiriya Samhita Patha

kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyāṃ saptamakāṇḍē prathamah praśnaḥ-
aśvamēdhagatanmantrāṇāmabhidhānaṃ

ō-nnamaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ,
śrī gurubhyō namaḥ □ ḥariḥ ōm □

prajanāṇa-ñjyōtiragni-rdēvatānā-ñjyōtirvirāṭ Chandāsā-ñjyōtirvirā-dvāchō-'gnau sa-
ntiṣṭhatē virājāmabhi sampādyatē tasmā-ttajjyōtiruchyatē dvau stōmaū
prātassavaṇaṃ vāhatō yathā prāṇaschā-'pānaschā dvau māddhyādinnaṃ savānaṃ
yathā chakṣúschā śrōtrā-ñchā dvau tṛtīyasavaṇaṃ yathā vākchā pratiṣṭhā cha
purúṣasammitō vā ēṣa yajñō-'sthūri- [yajñō-'sthūriḥ, ya-ñkāma-ñkāmayātē] 1

-rya-ñkāma-ñkāmayātē tamētēnābhyásñutē sarvaḡg hyasthūriṇā-'bhyásñutē
'gniṣṭōmēna vai prajāpātiḥ prajā āsrjata tā āgniṣṭōmēnaiva paryágrhṇā-ttāsā-
mpariḡrhitānā-masvatarō-'tyāpravata tasyānuhāyarētā ā-'datta ta-dgārdābhē nyāmār-
ṭtasmā-dgārdābhō dvirētā athō āhūrvaḡdābāyā-nnyāmārḡḍiti tasmā-dvaḡdābā dvirētā
athō āhu-rōśādhīṣu- [āhu-rōśādhīṣu, nyāmārḡḍiti] 2

-nyāmārḡḍiti tasmādōśādhayō 'nābhyaktā rēbhāntyathō āhuḥ prajāsu nyāmārḡḍiti
tasmā-dyāmau jāyētē tasmādasvatarō na pra jāyata āttārētā hi tasmā-
dbrāḡhiṣyanāvakLipta-ssarvavēdāsē vā saḡhasrē vā-'vá kLiptō-'ti hyaprāvata ya ēvaṃ
vidvānāgniṣṭōmēna yajātē prajātāḥ prajā jānayatī pari prajātā grhṇāti
tasmādāhurjyēṣṭhayajña iti [] 3

prajāpātirvāva jyēṣṭhā-ssa hyētēnāgrē-'yajata prajāpātirakāmayata pra jāyēyēti sa
múkhatastrivṛta-nnirāmimīta tamāgnirdēvatā 'nvásrjyata gāyatrī Chandō
rathantaragṃ sāmā brāhmaṇō mānuṣyāṇāmajaḥ pásūnā-ntasmā-ttē mukhyā mukhatō
hyasṛjyāntōrásō bāhubhyā-mpañchadaśa-nnirāmimīta tamindrō dēvatā 'nvásrjyata
triṣṭu-pChandō br̥ha- [br̥hat, sāmā rājanyō] 4

-thsāmā rājanyō mānuṣyāṇāmaviḥ pásūnā-ntasmā-ttē vīryāvantō vīryāddhyasṛjyanta
maddhyata-ssāptadaśa-nnirāmimīta taṃ viśvē dēvā dēvatā anvásrjyanta jagāti
Chandō vai rūpagṃ sāmā vaiśyō mānuṣyāṇā-ṅgāvāḥ pásūnā-ntasmā-tta ādyā
annādhānāddhya sṛjyanta tasmā-dbhūyāgṃsō 'nyēbhyō bhūyīṣṭhā hi dēvatā
anvasṛjyanta paṭta ēkaviḡṃ sā-nnirāmimīta tamānuṣṭu-pChandō- [tamānuṣṭu-

pChandāḥ, anvāsṛjyata] 5

-'nvāsṛjyata vairājagṃ sāmā śūdrō mānuṣyaṅṅā-maśvāḥ paśūnā-ntasmā-ttau bhūtasā-
nkrāmiṅṅāvaśvāscha śūdraścha tasmāchChūdrō yajñē-'nāvakLiptō na hi dēvatā
anvāsṛjyata tasmā-tpādāvupā jīvataḥ paṭtō hyasṛjyētā-mprāṅṅā vai triṣṛdārdhamāsāḥ
pañchadaśaḥ prajāpāti-ssaptadaśastrayā imē lōkā aśvāditya ēkaviṅṅśa ētasmīn vā
ētē śṛitā ētasmī-npratiṣṭhitā ya ēvaṃ vēdāitasmīnnēva śrāyata ētasmī-npratiṣṭhati]
6]

**(asthūrī - rōśadhīṣu - jyēṣṭhayajña iti - br̥ha - dānuṣṭu-pChandāḥ - pratiṣṭhitā
- navā cha) (a. 1)**

prātassavānē vai gāyatrēṅṅa Chandāsā triṣṛtē stōmāya jyōtirdadhādēti triṣṛtā
brahmavarchasēnā pañchadaśāya jyōtirdadhādēti pañchadaśēnaujāsā vīryēṅṅa
saptadaśāya jyōtirdadhādēti saptadaśēnā prajāpātyēnā prajānānēnaikaviṅṅśāya
jyōtirdadhādēti stōmā ēva ta-thstōmāya jyōtirdadhādētyathō stōmā ēva stōmāmbhi
pra ṅāyatī yāvāntō vai stōmāstāvāntaḥ kāmāstāvāntō lōkā -stāvāntī jyōtīṅṅsyētāvāta
ēva stōmānētāvātaḥ kāmānētāvāntō lōkānētāvāntī jyōtīṅṅsyavā rundhē] 7]

(tāvāntō lōkā - strayōdaśa cha) (a. 2)

brahmaṅṅvādinō vadāntī sa tvai yājēta yō-'gñiṣṭōmēṅṅa yajāmānō-'tha sarvāstōmēṅṅa
yajētēti yasyā triṣṛtāmāntaryāntī prāṅṅāg-stasyāntaryāntī prāṅṅēṣu mē-'pyāśaditī khalu
vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē yasyā pañchadaśāmāntaryāntī vīryā-ntasyāntaryāntī
vīryē mē-'pyāśaditī khalu vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē yasyā saptadaśa-māntaryāntī [] 8

prajā-ntasyāntaryāntī prajāyā-mmē-'pyāśaditī khalu vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē
yasyāikaviṅṅśāmāntaryāntī pratiṣṭhā-ntasyāntaryāntī pratiṣṭhāyā-mmē-'pyāśaditī
khalu vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē yasyā triṅṅavamāntaryāntyṛtūṅṅścha tasyā
nakṣatriyā-ñcha vīrājāmāntaryāntyṛtuṅṅu mē-'pyāsannakṣatriyāyā-ñcha vīrājīti [vīrājīti,
khalu vai] 9

khalu vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē yasyā trayāstrīṅṅśāmāntaryāntī
dēvatāstasyāntaryāntī dēvatāsu mē-'pyāśaditī khalu vai yajñēṅṅa yajāmānō yajatē yō
vai stōmānāmavama-mpāramatā-ṅgachChāntaṅṅ vēdā parāmatāmēva gāchChatī
triṣṛdvai stōmānāmavamastrīṣṛ-tpāramō ya ēvaṃ vēdā parāmatāmēva gāchChatī]
10]

(saptadaśāmāntaryāntī - vīrājīti - chatūschatvāriṅṅśachcha) (a. 3)

aṅṅīrasō vai saṭramāsataḥ tē sūvaṅṅaṅṅa lōkamāya-ntēṣāṅṅa haṅṅviṣmāṅṅścha
haṅṅviṣkr̥chchā-'hīyētā-ntāvākāmayētāṅṅa sūvaṅṅaṅṅa lōkamīyāvētī tāvēta-
ndvīrātramāpaśyatā-ntamā-'hāratā-ntēnāyajētā-ntatō vai tau sūvaṅṅaṅṅa lōkamāitāṅṅa ya
ēvaṃ vīdvā-ndvīrātrēṅṅa yajatē sūvaṅṅamēva lōkamētī tāvaitā-mpūrvēṅṅāhnā

'gáchChatā-muttārēṇā- [-muttārēṇa, abhiplavaḥ pūrva] 11

-bhiplavaḥ pūrva-mahārbhavatī gatiruttāra-ñjyōtiṣṭōmō-'gniṣṭōmah
pūrvamahārbhavatī tējaṣṭēnāvā rundhē sarvāstōmō-'tirātra uttāraḡṃ sarvaśyā-"ptyai
sarvaśyā-'várudhyai gāyātra-mpūrvē-'hanthsāmā bhavati tējō vai gāyātrī gāyātrī
brāhmavarchāsa-ntējā ēva brāhmavarchāsamātma-ndhātē traiṣṭúbhamuttāra oḡō vai
vīryā-ntriṣṭugōjā ēva vīryāmātma-ndhātē rathantāra-mpūrvē- [rathantāra-mpūrvē,
ahaṇ-thsāmā] 12

-'haṇ-thsāmā bhavatiyaḡ vai ráthantāramāśyāmēva pratī tiṣṭhati brhaduttārē-'sau vai
brhadamuśyāmēva pratī tiṣṭhati tadāhuḡ kvā jagātī chā-'nuṣṭu-pchēti vaikhāṇasa-
mpūrvē-'haṇ-thsāmā bhavati tēṇa jagātyai naitī ṣōḡaśyuttārē tēṇanuṣṭubhō-'thā
"hurya-thsāmāñē-'rdhamāśē syātā-manyatārasyāhnō vīryāmanú padyētētyā-
māvāśyāyā-mpūrvamahā-rbhavatyuttārasmi-
nnuttāra-
nnānāivā 'rdhāmāśyōrbhavatō
nāñāvīryē bhavatō haṡiṣmānnidhana-mpūrvamahārbhavati haṡiṣkrnnidhana-muttāra-
mpratiṣṭhityai □ 13 □

(uttārēṇa - rathantāra-mpūrvē - 'nvē - kāvigṃśatiścha) (a. 4)

āpō vā idamagrē salīlamāśī-ttasmī-nprajāpāti-rvāyurbhūtvā 'chāra-thsa imāmāpaśya-
ttām vārāhō bhūtvā-'hāra-ttām viśvakārmā bhūtvā vyāmāṭr-thsā-'prāthata sā
pṛthivyābhava-tta-tpṛthivyai pṛthivītva-ntasyāśrāmya-tprajāpāti-ssa dēvānāśjata
vasū-nrudrāñāḡityā-ntē dēvāḡ prajāpātimabruva-nprajāyāmahā itī sō-'bravī- [sō-
'bravīt, yathā-'haḡ-] 14

-dyathā-'haḡ yuṣmāgstapasā 'śṛkṣyēva-ntapāsi prajānāna-michChaddhvāmitī tēbhyō-
'gnimāyatāna-mprā-'yáchChadētēnā-"yatānēna śrāmyatēti tē-'gninā-"yatānēnā-'-
śrāmya-ntē sāḡvathsāra ēkā-ṅgāmāśrjanta tāḡ vasúbhyō rudrēbhyā āḡityēbhyāḡ prā-
'yáchChannētāḡṃ rákṣaddhvāmitī tāḡ vasāvō rudrā āḡityā árakṣanta sā vasúbhyō
rudrēbhyā āḡityēbhyāḡ prajāyatātrīñi cha [] 15

śātāñi trayāstrigṃśata-ñchātha saiva sāhasratāmyābhava-ttē dēvāḡ
prajāpātimabruvan-thsahasrēṇa nō yājayēti sō-'gniṣṭōmēna vasūnayājaya-tta imāḡ
lōkamājaya-ntachchādada-ssa ukthyēna rudrānāyājaya-ttē-'ntarīkṣamajaya-
ntachchādada-ssō-'tirātrēñā-"ḡityānāyājaya-ttē-'muḡ lōkamājaya-ntachchā-'dadu-
stadāntarīkṣaḡ- [-stadāntarīkṣam, vyavāiryata] 16

-~ṃvyavāiryata tasmā-drudrā ghātūkā anāyatānā hi tasmādāhu-śśithīlam vai
māddhyāma-mahāstrirātrasyā vi hi tadavairyatēti traiṣṭúbha-mmaddhyāmasyāhna
ājyā-mbhavati sāḡyāñāñi sūktāñi śaḡṃsati ṣōḡaśinagṃ śaḡṃsatyahnō dhṛtyā
aśīthilambhāvāyā tasmā-ttirātrasyāñiṣṭōma ēva prāthamamahā-ssyādathōkthyō
'thā-'tirātra ēṣāḡ lōkāñāñi vidhṛtyai trīñitrīñi śātā-nyāñūchīñāha-mavyāvachChinnāñi
dadā- [dadāti, ēṣāḡ lōkāñā-] 17

-tyēṣāṃ lōkānā-manu santātyai daśata-nna vichChīndyā-dvirāja-
nnēdvichChīnadānītyatha yā sāhasratamyāsī-ttasyāmindrāscha viṣṇúscha
vyāyachChētāgṃ sa indrō-‘manyatānayā vā idam viṣṇu-ssahasraṃ varkṣyata itī
tasyāmakalpētā-ndvibhāga indraṣṭṛīyē viṣṇustadvā ēṣā-‘bhyanūchyata ubhā
jīgyathuriti tāṃ vā ētāmāchChāvāka [ētāmāchChāvākaḥ, ēva] 18

ēva śagṃṣatyatha yā sāhasratāmī sā hōtrē dēyēti hōtāraṃ vā abhyatīrichyatē
yadātīrichyatē hōtā ‘nāptasyā-”payitā ‘thā-‘hurunnētrē dēyētyatīriktā vā ēṣā
sahasraṣyātīriktā unnētartvijāmathā-”hu-ssarvēbhya-ssadasyēbhya dēyētyathā-
”hurudā kṛtyā sā vaśā-ñcharēdityathā-”hurbrahmaṇē chāgnīdhē cha dēyēti [dēyēti,
dvibhāga-] 19

dvibhāga-mbrahmaṇē ṭṛtīyamagnīdhā aindrō vai brahmā vaiṣṇavō-‘gnīdyathajiva
tāvākālpētāmityathā ”huryā kālyāṇī bāhurūpā sā dēyētyathā ”huryā
dvirūpōbhayatāēnī sā dēyēti sāhasrasya pariṅghītyai tadvā ēta-thsahasraṣyā-‘yānagṃ
sahasragḡ stōtrīyā-ssahasra-ndakṣiṇā-ssahasrasammita-ssuvarḡō lōka-ssuvarḡasyā
lōkasyābhijītyai □ 20 □

**(abravī - chcha - tadantarikṣam - dadātya - chChāvāka - ścha dēyēti -
saptachātvārigṃśachcha) (a. 5)**

sōmō vai sāhasrāmavinda-ttamindrō ‘nvāvinda-ttau yaṃō nyāgāchCha-
ttāvābravīdastu mē-‘trā-‘pītyastu hī(3) ityābrūtāgṃ sa yaṃā ēkāsyāṃ vīryā-
mparyāpaśyadīyaṃ vā aśya sāhasrasya vīryā-mbibhartīti tāvābravīdīya-mmamāstvēta-
dyuvayōriti tāvābrūtāgṃ sarvē vā ētadētasyāṃ vīryā- [ētadētasyāṃ vīryāṃ, pari] 21

-mpari paśyāmō-‘gṃśamā hārāmahā itī tasyāmagṃśamā-‘hāranta tāmaḡhsu prā-
‘vēśayan-thsōmāyōdēhīti sā rōhīṇī piṅḡalaikāhāyanī rūpa-ñkṛtvā trayāstrigṃśatā cha
trībhiśchā śatai-ssahōdai-ttasmā-drōhīṇyā piṅḡalayaikāhāyanyā sōmā-ñkrīṇīyādya
ēvaṃ vidvā-nrōhīṇyā piṅḡalayaikāhāyanyā sōmā-ñkrīṇātī trayāstrigṃśatā chaivāsyā
trībhiśchā [] 22

śatai-ssōmah kṛitō bhāvati sukrītēna yajatē tāmaḡhsu prāvēśaya-nnindrāyōdēhīti sā
rōhīṇī lakṣmaṇā pāṣṭhauhī vārtrāghnī rūpa-ñkṛtvā trayāstrigṃśatā cha trībhiśchā śatai-
ssahōdai-ttasmā-drōhīṇīm lakṣmaṇā-mpāṣṭhauhīm vārtrāghnī-ndadyādya ēvaṃ vidvā-
nrōhīṇīm lakṣmaṇā-mpāṣṭhauhīm vārtrāghnī-ndadātī trayāstrigṃśachchaivāsyā trīṇī
cha śatāṇī sā dattā [dattā, bhāvati tāmaḡhsu] 23

bhāvati tāmaḡhsu prāvēśayan yaṃāyōdēhīti sā jarātī mūrkhā tājjaghanyā rūpa-ñkṛtvā
trayāstrigṃśatā cha trībhiśchā śatai-ssahōdai-ttasmājjarātī-mmūrkhā-ntājjaghanyā-
mānuṣtarāṇī-ñkurvīta ya ēvaṃ vidvāñjarātī-mmūrkhā-ntājjaghanyā-mānuṣtarāṇī-
ñkurvītē trayāstrigṃśachchaivāsyā trīṇī cha śatāṇī sā-‘muṣmī~ṃllōkē bhāvati vāgēva
sāhasratāmī tasmā- [tasmāt, varō dēya-ssā] 24

-dvarō dēya-ssā hi varā-ssahasrāmasya sā dattā bhāvati tasmā-dvarō na pratigṛhya-ssā hi varā-ssahasrāmasya pratigṛhīta-mbhavatiyaṃ varaṃ iti brūyādathānyā-mbrūyādiya-mmamēti tathā-'sya ta-thsahasra-mapratigṛhīta-mbhavatyubhayataēnī syā-ttadāhuranyata ēnī syā-thsahasra-mparastādētāmiti yaiva varāḥ [varāḥ, kalyāṇī rūpasāmṛddhā sā] 25

kalyāṇī rūpasāmṛddhā sā syā-thsā hi varā-ssamṛddhyai tāmuttārēṇā-"gnīddhram-paryāṇiyā-"havanīyaśyāntē drōṇakalaśamavā ghrāpayēdā jighra kalaśā-mmahyurudhārā payāsvatyā tvā viśantvinda-ssamudramiva sindhāva-ssā mā sahasra ā bhāja prajayā paśubhī-ssaha punarmā "viśatā-drayiriti prajayaivainā-mpaśubhī rayyā sa- [rayyā sam, ardhayaṭi prajāvā-] 26

-mārdhayati prajāvā-mpaśumā-nrayimā-nbhāvati ya ēvaṃ veda tayā sahā-"gnīddhram-parētyā purastā-tpratichyā-ntiṣṭhāntiā-ñjuhuyādubhā jigyathurna parā jayēthē na parā jigyē kataśchānainōḥ □ indraścha viṣṇō yadapāsprdhēthā-ntrēdhā sahasraṃ vi tadairayēthāmiti, trēdhā vibhaktam vai trīrātrē sahasragṃ sāhasrīmēvainā-ñkarōti sahasrasyaivainā-mmātrā- [-mmātrām, karōti rūpāṇi juhōti] 27

-ñkarōti rūpāṇi juhōti rūpairēvaināgṃ samārdhayati tasyā upōthāya karṇamā jāpēdidē rantē-'ditē sarāsvati priyē prēyāsi mahi viśrūtyētāni tē aghniyē nāmāni sukṛtā-mmā dēvēṣu brūtāditi dēvēbhya ēvainamā vēdayatyanvēna-ndēvā būddhyantē □ 28 □

(ētadētasyāṃ vīryā - masya trībhīśchā - dattā - sahasratāmi tasmā - dēva varāḥ - sam - mātrā - mēkānnachātvarīgṃśachā) (a. 6)

sahasratāmyā vai yajāmāna-ssuvarṅgaṃ lōkamēti sainagṃ suvarṅgaṃ lōka-ṅgāmayaṭi sā mā suvarṅgaṃ lōka-ṅgāmāyētyāha suvarṅgamēvainam lōka-ṅgāmayaṭi sā mā jyōtiṣmantam lōka-ṅgāmāyētyāha jyōtiṣmantamēvainam lōka-ṅgāmayaṭi sā mā sarvā-npuṇyā-~ṃllōkā-ṅgāmāyētyāha sarvānēvaina-mpuṇyāṃ lōkā-ṅgāmayaṭi sā [sā, mā pratīṣṭhā-ṅgāmaya prajayā] 29

mā pratīṣṭhā-ṅgāmaya prajayā paśubhī-ssaha punarmā-" viśatā-drayiriti prajayaivainā-mpaśubhī rayyā-mprati ṣṭhāpayati prajāvā-mpaśumā-nrayimā-nbhāvati ya ēvaṃ veda tāmagṇīdhē vā brahmaṇē vā hōtrē vōdgātrē vā-'ddhvarāyavē vā dadyā-thsahasrāmasya sā dattā bhāvati sahasrāmasya pratigṛhīta-mbhavati yastāmavidvā-[yastāmavidvān, pratigṛhṇāti] 30

-npratigṛhṇāti tā-mpratigṛhṇīyādēkā-'si na sahasramēkā-ntvā bhūtā-mprati grhṇāmi na sahasramēkā mā bhūtā-" viśā mā sahasramityēkāmēvainā-mbhūtā-mpratigṛhṇāti na sahasraṃ ya ēvaṃ veda syōnā-'si suśadā suśēvā syōnā mā "viśā suśadā mā "viśā suśēvā mā "viśē- [mā "viśā, ityāha] 31

-tyāha syōnaivainagṃ suṣadā suśēvā bhūtā-” viśati nainagṃ hinasti brahmavādinō vadanti sahasragṃ sahasratamyānvētī(3) sāhasratamīgṃ sahasrā(3)miti ya- tprāchīmu-thsrjē-thsahasragṃ sahasratamyānvīyā-tta-thsahasrāmaprajñātragṃ sūvargam lōka-nna pra jānīyā-tpratīchī-muthsrjati tāgṃ sahasraṃmanū paryāvartatē sā prajānātī sūvargam lōkamēti yajāmāna -maḥbhyu-thsrjati kṣiprē sahasra-mpra jāyata uttamā nīyatē prathamā dēvā-ngāchChatī □ 32 □

(lōkā-ngāmayati sā - ‘vidvānth - suśēvā mā-” viśa - yajāmānam - dvādāśa cha) (a. 7)

atrīradadādaurvāya prajā-mputrakāmāya sa rīrichānō-‘manyataḥ nirvīrya-śśīthilō yātayāmā sa ēta-ñchātūrātra-māpaśya-ttamā-‘hāra-ttēnāyajataḥ tatō vai tasyā chātvarō vīrā ā-‘jāyantaḥ suhōtā sūdgātā svāddhvaryu-ssusābhēyō ya ēvaṃ vidvāgśchātūrātrēṇa yajata ā-‘syā chātvarō vīrā jāyantē suhōtā sūdgātā svāddhvaryu-ssusābhēyō yē chāturvīgṃśāḥ pavāmānā brahmavarchāsa-nta- [brahmavarchāsa-ntat, ya udyanta-] 33

-dya udyanta-sstōmā-śśrī-ssā ‘trigg śrāddhādēvaṃ yajāmāna-ñchātvarī vīryāṇi nōpā- ‘nama-ntējā indriya-mbrāhmavarchāsa-mānnādyagṃ sa ētāgśchāturaśchatuṣṭōmān- thsōmāna-paśya-ttānā-‘hāra-ttairāyajataḥ tējā ēva prāthamēnā ‘vārundhēndriya- ndvītiyēna brahmavarchāsa-ntṛtiyēnānnādyā-ñchatūrthēṇa ya ēvaṃ vidvāgśchāturaśchatuṣṭōmān-thsōmānāharati tairyajatē tējā ēva prāthamēnāvā rundha indriya-ndvītiyēna brahmavarchāsa-ntṛtiyēnā-‘nnādyā-ñchatūrthēṇa yāmēvātrīḥ ṛddhīmārdhnō-ttāmēva yajāmāna ṛddhnōti □ 34 □

(tat-tējā ēvā-ṣṭādāśa cha) (a. 8)

jāmadāgniḥ puṣṭikāma-śchatūrātrēṇā-yajataḥ sa ētā-npōṣāgṃ apuśya-ttasmā-tpalītau jāmadāgnīyau na sa-ñjānātē ētānēva pōṣā-npuśyati ya ēvaṃ vidvāgśchātūrātrēṇa yajatē purōḍāśīnyā upasadō bhavanti paśavō vai pūrōḍāśāḥ paśūnēvāvā rundhē ‘nnaṃ vai pūrōḍāśō-‘nnāmēvāvā rundhē ‘nnādaḥ paśumā-nbhavati ya ēvaṃ vidvāgśchātūrātrēṇa yajatē □ 35 □

(jāmadāgni - raṣṭāchātvarīgṃśat) (a. 9)

saṃvaṭhsarō vā idamēkā āsī-thsō-‘kāmayatartūn-thsrjēyēti sa ēta-mpāñcharātramāpaśya-ttamā-‘hāra-ttēnāyajataḥ tatō vai sa ṛtūnāsṛjataḥ ya ēvaṃ vidvā- npāñcharātrēṇa yajatē praiva jāyatē ta ṛtavā-ssṛṣṭā na vyāvartantaḥ ta ēta-mpāñcharātramāpaśya-ntamā-‘hāra-ntēnāyajantaḥ tatō vai tē vyāvartantaḥ [vyāvartanta, ya ēvaṃ vidvā-npāñcharātrēṇa] 36

ya ēvaṃ vidvā-npāñcharātrēṇa yajatē vi pāpmanā bhrātṛvyēṇā-” vartatē sārvasēni- śśauchēyō-‘kāmayata paśumān-thsyāmiti sa ēta-mpāñcharātramā-‘hāra-ttēnā-‘yajataḥ tatō vai sa sahasrā-mpaśū-nprā-”pnōdya ēvaṃ vidvā-npāñcharātrēṇa yajatē pra sahasrā-mpaśūnāpnōti babaraḥ prāvāhaṇi-rakāmayata vāchaḥ pravaditā syāmiti sa

ēta-mpañcharātramā- [ēta-mpañcharātramā, āhara-ttēnā-] 37

-‘hāra-ttēnā-yajata tatō vai sa vāchaḥ pravadiṭā-‘bhāvadya ēvaṃ vidvā-
npañcharātrēṇa yajatē pravadiṭaiva vāchō bhāvatyathō ēnaṃ vāchaspati-
rityāhuraṇāpta-schatūrātrō-‘tirikta-ṣṣaḍ-rātrō-‘tha vā ēṣa sāpranti yajñō ya-
tpañcharātrō ya ēvaṃ vidvā-mpañcharātrēṇa yajatē sampratyēva yajñēnā yajatē
pañcharātrō bhavati pañcha vā ṛtava-ssamvathsara [ṛtava-ssamvathsarah, ṛtuṣvēva
sāmavathsarē] 38

ṛtuṣvēva sāmavathsarē prati tiṣṭhatyathō pañchākṣarā pañktiḥ pañktō yajñō
yajñamēvāvā rundhē triṣṭvāgnīṣṭōmō bhavati tējā ēvāvā rundhē pañchadaśō
bhavatiṅdriyamēvāvā rundhē saptadaśō bhavatyannādyasyā-vāruddhyā athō praiva
tēnā jāyatē pañchaviṅṣṭīśō ‘gñīṣṭōmō bhavati prajāpātērāptyai mahāvratavā-
nannādyasyā-vāruddhyai viśvaji-thsarvāprṣṭhō-‘tirātrō bhavati sarvasyābhijītyai □ 39
□

**(tē vyāvartanta - pravadiṭā syāmiti sa ēta-mpañcharātramā - sāmavathsarō-
bhijītyai) (a. 10)**

dēvasyātvā savituḥ prasaṃvē-‘śvinōrbāhubhyā-mpūṣṇō hastābhyāmā dāda
imāmāgrbhṇa-nraśanāmṛtasya pūrva āyūṣi vidathēṣu kavayā □ tayā dēvā-ssuṭamā
bābhūvur-ṛtasya sāmām-thsaramārapāntī □ abhidhā āsi bhuvānamasi yantā-‘si
dhartā-‘si sō-‘gñim vaiśvānaragṃ saprāthasa-ṅgachChā svāhākṛtaḥ pṛthivyāṃ yantā
rāḍ yantā-‘si yamānō dhartā-‘si dharaṇaḥ kṛṣyai tvā kṣēmāya tvā rayyai tvā pōṣāya
tvā pṛthivyai tvā ‘ntarīkṣāya tvā divē tvā satē tvā-‘sātē tvādbhyastvau-śadhībhyastvā
viśvēbhyastvā bhūtēbhyāḥ □ 40 □

(dharaṇaḥ - pañchaviṅṣatīścha) (a. 11)

vibhūrmātrā pṛbhūḥ pītrāśvō-‘si hayō-‘syatyō-‘si narō-‘syarvā-‘si saptīrasi vājyāsi
vrṣā-‘si nṛmaṇā āsi yayurnāmāsyādityānā-mpatvānvīhyagnayē svāhā
svāhēmdrāgnibhyāḥ svāhā prajāpātayē svāhā viśvēbhyō dēvēbhyā-ssvāhā sarvābhyō
dēvētābhyā iha dhṛti-ssvāhēha vidhṛti-ssvāhēha ranti-ssvāhē -ha ramāti-ssvāhā
bhūrāsi bhuvē tvā bhavyāya tvā bhaviṣyatē tvā viśvēbhyastvā bhūtēbhyō dēvā
āsāpālā ēta-ndēvēbhyō-‘sva-mmēdhāya prōkṣita-ṅgōpāyata □ 41 □

(ranti-ssvāhā - dvāvīṅṣatīścha) (a. 12)

āyānāya svāhā prāyānāya svāhōddrāvāya svāhōddrūtāya svāhā sūkārāya svāhā
sūkṛtāya svāhā palāyitāya svāhā ”palāyitāya svāhā ”valgātē svāhā parāvalgātē svāhā
”yatē svāhā prayatē svāhā sarvasmai svāhā □ 42 □

(āyānāyōttaramāpalāyitāya ṣaḍvīṅṣatīḥ) (a. 13)

agnayē svāhā sōmāya svāhā vāyavē svāhā ‘pā-mmōdāya svāhā savitrē svāhā
sarāsvatyai svāhē-ndrāya svāhā bṛhaspatayē svāhā mītrāya svāhā varuṇāya svāhā

sarvásmaj svāhā □ 43 □

(agnayē vāyavē-‘pā-mmōdāyēndrāya trayōvigṃśatiḥ) (a. 14)

pr̥thivyai svāhā ‘ntarīkṣāya svāhā divē svāhā sūryāya svāhā chāndramāsē svāhā
nakṣātrēbhya-ssvāhā prāchyaī dīśē svāhā dakṣiṇāyāī dīśē svāhā prāṭichyaī dīśē svāhō-
dīchyaī dīśē svāhōrdhvāyāī dīśē svāhā dīgbhya-ssvāhā ‘vāntaradīśābhya-ssvāhā
samābhya-ssvāhā śaradbhya-ssvāhā ‘hōrātrēbhya-ssvāhā ‘rdhamāsēbhya-ssvāhā
māsēbhya-ssvāhartubhya-ssvāhā saṃvathsarāya svāhā sarvásmaj svāhā □ 44 □
(pr̥thivyai sūryāya nakṣātrēbhyaḥ prāchyaī sap̥tachātvarigṃśat) (a. 15)

agnayē svāhā sōmāya svāhā savitrē svāhā sarásvatyaī svāhā pūṣṇē svāhā
br̥haspatáyē svāhā ‘pā-mmōdāya svāhā vāyavē svāhā mītrāya svāhā varūṇāya svāhā
sarvásmaj svāhā □ 45 □

(agnayē savitrē pūṣṇē-‘pā-mmōdāya vāyavē trayōvigṃśatiḥ) (a. 16)

pr̥thivyai svāhā ‘ntarīkṣāya svāhā divē svāhā ‘gnayē svāhā sōmāya svāhā sūryāya
svāhā chāndramāsē svāhā ‘hnē svāhā rātrīyaī svāharjavē svāhā sādhavē svāhā
sukṣīyaī svāhā kṣudhē svāhā ”śītimnē svāhā rōgāya svāhā himāya svāhā śītāya svāhā
”tapāya svāhā ‘raṇyāya svāhā suvarṅāya svāhā lōkāya svāhā sarvásmaj svāhā □ 46
□

(pr̥thivyā agnayē-‘hnē rātrīyaī chatuśchatvarigṃśat) (a. 17)

bhuvō dēvānā-nkarmāṇā-‘pasartasyā paṭhyā-‘sī vasubhi-rdēvēbhī-rdēvatāyā gāyātrēṇā
tvā Chandāsā yunajmi vasantēnā tvartunā haṇiṣā dīkṣayāmi ruḍrēbhī-rdēvēbhī-
rdēvatāyā traīṣṭubhēna tvā Chandāsā yunajmi grīṣmēṇā tvartunā haṇiṣā dīkṣayā-
myādītyēbhī-rdēvēbhī-rdēvatāyā jāgātēna tvā Chandāsā yunajmi vaṛṣābhīstvartunā
haṇiṣā dīkṣayāmi viśvēbhī-rdēvēbhī-rdēvatāyā ”nuṣṭubhēna tvā Chandāsā yunajmi []
47

śaradā tvartunā haṇiṣā dīkṣayāmyāngirōbhī-rdēvēbhī-rdēvatāyā pāṅktēna tvā
Chandāsā yunajmi hēmantaśīrābhya-ntvartunā haṇiṣā dīkṣayāmyā-‘ha-
ndīkṣāmāruhamṛtasyā patnī-ṅgāyātrēṇā Chandāsā brahmāṇā chaṭtagṃ saṭyē-‘dhāgṃ
saṭyamṛtē-‘dhām □ maḥī mūṣu >1suṭrāmāṇa >2-mīha dhṛṭi-ssvāhēha vidhṛṭi-
ssvāhēha rantī-ssvāhēha ramātī-ssvāhā □ 48 □

(ānuṣṭubhēna tvā Chandāsā yunajmyē - kāṇna pāñchāśachchā) (a. 18)

īkāmrāya svāhē-nkṛtāya svāhā krāndātē svāhā ‘vaḥkrāndātē svāhā prōthātē svāhā
praṇrōthātē svāhā gaṇdhāya svāhā ghrātāya svāhā praṇāya svāhā vyānāya svāhā
‘pānāya svāhā sandīyamānāya svāhā sandītāya svāhā vichṛtyamānāya svāhā
vichṛttāya svāhā palāyīṣyamānāya svāhā palāyitāya svāhōparaggsyaṭē svāhōpāratāya
svāhā nivēkṣyaṭē svāhā nivīsamānāya svāhā nivīṣṭāya svāhā niṣathsyāṭē svāhā
niṣīdātē svāhā niṣāṇṇāya svāhā- [niṣāṇṇāya svāhā, āṣīṣyaṭē svāhā] 49

-”siṣyaṭē svāhā ”sīnāya svāhā ”sītāya svāhā nipathsyatē svāhā nīpadyāmānāya svāhā nipānnāya svāhā śayiṣyaṭē svāhā śayānāya svāhā śayītāya svāhā sammīliṣyaṭē svāhā samīmīlātē svāhā sammīlitāya svāhā svaphsyatē svāhā svapaṭē svāhā suptāya svāhā prabhōthsyatē svāhā praḥuddhyāmānāya svāhā praḥuddhāya svāhā jāgarīṣyaṭē svāhā jāgrātē svāhā jāgarītāya svāhā śuśrūṣamāṇāya svāhā śrṇvaṭē svāhā śrūtāya svāhā vīkṣiṣyaṭē svāhā [vīkṣiṣyaṭē svāhā, vīkṣāmāṇāya svāhā] 50

vīkṣāmāṇāya svāhā vīkṣītāya svāhā sagṃhāsyatē svāhā sajjimhānāya svāhō-jjihānāya svāhā vivarthsyatē svāhā vīvartāmānāya svāhā vivṛttāya svāhō-tthāsyatē svāhōttiṣṭhātē svāhōtthītāya svāhā vidhaviṣyaṭē svāhā vidhūnvānāya svāhā vidhūtāya svāhō-tkraggsyaṭē svāhōtkrāmātē svāhōtkrāmtāya svāhā chaṅkramiṣyaṭē svāhā chaṅkramyamāṇāya svāhā chaṅkramītāya svāhā kaṇḍūyiṣyaṭē svāhā kaṇḍūyamānāya svāhā kaṇḍūyītāya svāhā nikaṣiṣyaṭē svāhā nikaṣāmāṇāya svāhā nikaṣītāya svāhā yadattī tasmai svāhā ya-tpibātī tasmai svāhā yanmēhātī tasmai svāhā yachChakṛ- tkarōtī tasmai svāhā rētāsē svāhā prajābhya-ssvāhā prajānānāya svāhā sarvasmai svāhā □ 51 □

(niṣāṇṇāya svāhā - vīkṣiṣyaṭē svāhā - nikaṣāmāṇāya svāhā - saptavigṃśatiścha) (a. 19)

agnayē svāhā vāyavē svāhā sūryāya svāharta-māsyṛtasyartamāsi saṭyamāsi saṭyasyā saṭya-māsyṛtasya panthā asi dēvānā-ñChāyā-’mṛtāsyā nāma ta-thsaṭyaṃ ya-ttva- mprajāpātīrasyadhī yadāsmīn vājīnīva śubha-sspardhāntē diva-ssūryēṇa viśō-’pō vṛṇānaḥ pāvātē kavya-npaśu-anna gōpā iryaḥ pariṃmā □ 52 □

(agnayē vāyavē sūryāyā - ‘ṣṭāchātvarigṃśat) (a. 20)

(prajānānaṃ - prātassavaṇē vai - brāhmavādīna-ssa tvā - aṅgīrasa- āpō vai - sōmō vai - sāhasratamyā - trī - rjāmadāgniḥ - saṃvathsaṛō - dēvasyā -vībhū - rāyānāyā- ’gnayē - pṛthivyā - agnayē - pṛthivyai - bhuvā - īkāṃrāyā - gnayē vāyavē sūryāya - vigṃśatiḥ)

(prajānāna - maṅgīrasaḥ - sōmō vai - prātigrḥṇātī - vībhū - rvīkṣāmāṇāya - dvipāñchāśat)

(prajānāna, mpariṃmā)

□ harīḥ ōm □

□ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyāṃ saptamakāṇḍē prathamah praśna- ssamāptaḥ □